

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 226.300 van 31 januari 2014
in de zaak A. 206.014/X-15.169.**

In zake : 1. Benjamin VAN DEN HEUVEL
 2. Petronella GOMMANS
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Jan Ghysels
 kantoor houdend te 1170 Brussel
 Terhulpssteenweg 187
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sven Vernailen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 14 augustus 2012, strekt tot de nietigverklaring van “het besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken dd. 9 mei 2012 houdende machtiging tot onteigening van een gedeelte van het goed gelegen te Kinrooi, Breeërsteenweg, nummer 69 ter plaatse genaamd ‘Janissen Hof’ en met als kadastrale omschrijving Sectie C, nummer 433/N”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 december 2013.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ann-Sophie Vanwinsen, die *loco* advocaat Jan Ghysels verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Katrien Dams, die *loco* advocaat Sven Vernailen verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoekende partijen zijn eigenaar van een perceel met woning aan de Breeërsteenweg 69 te Kinrooi, dat kadastraal bekend is onder sectie C, nr. 433/N (hierna: verzoekers perceel).

4. Op 24 januari 2006 keurt de provinciale Audit Commissie Limburg een projectnota “N73 te Kinrooi – Reconstructie met fietspaden – Module 11 & 13” goed. De doelstellingen van het project zijn het verhogen van de verkeersveiligheid (vooral voor de fietser), het verbeteren van de oversteekbaarheid voor de fietsers aan het fietsroutenetwerk, het aanpassen van

de weg aan de wegcategorisering en het bouwtechnisch verbeteren van de weg. Er wordt geopteerd voor vrijliggende fietspaden, gescheiden door een groenstrook van 2,50 meter aan beide zijden van de N73, over het volledige tracé.

5.1. Bij besluit van 9 mei 2012 beslist de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken dat in het algemeen belang voor de aanleg van het fietspad langs de N73 de onroerende goederen op het grondgebied van de gemeente Kinrooi onmiddellijk in bezit worden genomen, volgens de bijgaande plannen waarop die goederen geel ingekleurd zijn en dat die goederen worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 ‘betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte’. Dit is het bestreden besluit.

5.2. In het bestreden besluit wordt eerst het volgende overwogen:

“Overwegende dat het wegvak in slechte staat loopt van kmp. 1,7 tot 4,5.”

5.3. Het bestreden besluit vervolgt:

“Overwegende dat het wegvak gelegen is in het buitengebied met lintbebouwing, geïsoleerde woningen en het gemeentehuis gelegen is in het midden van het wegvak;

Overwegende dat de weg bouwtechnisch dient verbeterd te worden en aangepast aan de wegcategorisering.”

5.4. Daarna stelt het bestreden besluit:

“Overwegende dat de combinatie van aanzienlijke intensiteiten autoverkeer, hoge snelheden en de vele conflictpunten langs het traject, het voor de fietsers niet aangenaam is om zich via deze weg met de fiets te verplaatsen;

Overwegende dat de fietser zijn traject dient af te leggen met een gebrek aan comfort en een groot onveiligheidsgevoel omdat de fietsinfrastructuur de fietser niet afschermt van het gemotoriseerd verkeer.”

5.5. Tot slot wordt in het bestreden besluit het volgende overwogen:

“Overwegende dat dit project tot doel heeft het aandeel van het fietsverkeer in de bestaande fietsstromen te verhogen en de oversteekbaarheid van de fietser aan het fietsroutenetwerk te verbeteren;

Overwegende dat het project een partnership is tussen de gemeente Kinrooi en het Vlaams[e] Gewest;

Overwegende dat het project in overeenstemming is met de aanbevelingen van de Provinciale Audit Commissie van 25 mei 2004 en 24 januari 2006.”

6. In de bij het bestreden besluit gevoegde tabel der innemingen wordt verzoekers perceel opgenomen als inneming nr. 90.

7. Het bestreden besluit is aan de verzoekende partijen betekend met een begeleidende brief van 14 juni 2012.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

8. In haar memorie van antwoord voert de verwerende partij aan dat de verzoekende partijen hoogstens belang hebben in zoverre het bestreden besluit hun eigen perceel viseert. Volgens de verwerende partij brengen de verzoekende partijen in hun verzoekschrift ook geen argumenten aan waarin zij hun belang uiteenzetten inzake de andere betrokken percelen. De Raad van State moet hier – desnoods ambtshalve – rekening mee houden.

9. In hun memorie van wederantwoord stellen de verzoekende partijen dat zij zich dienaangaande schikken naar de wijsheid van de Raad van State.

Beoordeling

10. Het beroep beoogt de partiële nietigverklaring van het bestreden besluit, namelijk enkel in zoverre het betrekking heeft op verzoekers perceel. De exceptie van de verwerende partij is zonder voorwerp.

V. Onderzoek van het eerste middel

Standpunt van de partijen

11. In het eerste middel voeren de verzoekende partijen onder meer de schending aan van artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 ‘betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte’ (hierna: de wet van 1962).

Volgens de verzoekende partijen geeft het bestreden besluit niet aan waarom de onmiddellijke inbezitneming van de betrokken onroerende goederen onontbeerlijk is. Het bestreden besluit stelt in zijn beschikkend gedeelte dat voor de realisatie van de doelstelling van openbaar nut de onmiddellijke inbezitstelling van de op de onteigeningsplannen aangeduide goederen noodzakelijk is, maar deze noodzaak tot onmiddellijke inbezitstelling wordt geenszins aangetoond.

De verzoekende partijen wijzen erop dat de keuze tussen de onteigening “bij hoogdringende omstandigheden” op grond van de wet van 1962 en de “gewone” onteigeningsprocedure op grond van de wet van 17 april 1835 niet vrijblijvend is. Indien gebruik gemaakt wordt van de wet van 1962 dient er te worden aangegeven welke omstandigheden de toepassing van de zogenaamde spoedprocedure verantwoorden. Zoals het opschrift van de wet zelf aangeeft betreft het immers nog steeds een bijzondere onteigeningsprocedure. De “gewone” wet is de wet van 17 april 1835. De wet van 1962 heeft bijzondere toepassingsvoorwaarden waarvan moet worden aangetoond dat eraan is voldaan. Gelet op het feit dat de onteigeningsprocedure bij hoogdringende

omstandigheden een afwijking is van de gewone procedure moet voor de toepassing van deze wet een verantwoording gegeven worden. De spoedprocedure houdt immers een sterke inperking in van de rechten van de onteigenden.

De verzoekende partijen benadrukken dat de in het bestreden besluit tot uitdrukking gebrachte motivering enkel het algemeen belang betreft maar geenszins de onontbeerlijkheid van de onmiddellijke inbezitname.

12. In haar memorie van antwoord stelt de verwerende partij dat het bestreden besluit wel degelijk aangeeft waarom de spoedprocedure diende te worden toegepast. De verwerende partij citeert de overwegingen van het bestreden besluit die onder de randnummers 5.2 en 5.4 werden aangehaald. Gelet op die motieven dringt, volgens de verwerende partij, de prioritaire realisatie van het betrokken project zich op en kan geen enkel uitstel worden geduld.

Volgens de verwerende partij blijkt uit de stukken van het administratief dossier waarnaar verwezen wordt in het bestreden besluit dat de voorgenomen onteigening bij hoogdringendheid noodzakelijk is uit hoofde van de extreem verkeersonveilige situatie voor de fietsers die dringend dient te worden verholpen. De verwerende partij was dan ook verplicht om voor de toepassing van de wet van 1962 te opteren. Zulk project kan, nadat het eerst een ganse administratieve procedure verplicht heeft moeten doorlopen, en gezien de complexiteit en omvang en de vele daarbij betrokken actoren, gewoonweg geen uitstel van realisatie dulden. Minstens maakt de huidige toestand van extreme verkeersonveiligheid voor de fietsers aldaar alvast impliciet de onmiddellijke inbezitneming noodzakelijk.

13. In hun memorie van wederantwoord voeren de verzoekende partijen aan dat alleen al de vaststelling dat in het bestreden besluit geen noodzaak tot onmiddellijke inbezitneming wordt vastgesteld, volstaat om te besluiten dat onterecht machtiging tot onteigening wordt verleend met toepassing van de wet van 1962.

14. In haar laatste memorie voert de verwerende partij nog aan dat de hoogdringendheid onder meer wordt veroorzaakt door de slechte staat van het wegdek en de aanzienlijke intensiteiten autoverkeer, hoge snelheden en de vele conflictpunten langs het traject.

Beoordeling

15. De verzoekende partijen wijzen er terecht op dat de wet van 1962 een uitzonderingsprocedure is die een geringere rechtsbescherming biedt dan de gewone onteigeningsprocedure bij toepassing van de onteigeningswetten van 17 april 1835 en 27 mei 1870.

Luidens artikel 1 van de wet van 1962 kan de onteigening volgens de regels van die wet slechts geschieden “[w]anneer de Koning vaststelt dat de onmiddellijke inbezitneming van een of meer onroerende goederen ten algemenen nutte onontbeerlijk is”. De aanwending van de uitzonderingsprocedure vastgesteld in de wet van 1962, uitsluitend verantwoord door redenen van algemeen belang, is dan ook slechts toegestaan wanneer de “onmiddellijke inbezitneming” van het goed door de onteigenende overheid “onontbeerlijk is”.

Hoewel de onteigenende overheid over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt wat betreft de hoogdringendheid van de onteigening, mag de Raad van State controleren of die hoogdringendheid wel voorhanden is, wat impliceert dat deze voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt.

16. Indien men, met de verwerende partij, de onder randnummer 5.4 aangehaalde overwegingen van het bestreden besluit als een verantwoording van de hoogdringendheid aanziet, komt het er op neer dat de verhoging van de verkeersveiligheid uit zijn aard steeds hoogdringend is. Dergelijke motivering is evenwel te vaag en te algemeen om te kunnen worden aangenomen als een voldoende grond en een afdoende verantwoording om niet de gewone procedure toe te passen.

17. Ook het administratief dossier bevat geen stukken waaruit de hoogdringendheid blijkt. Het blijkt integendeel dat de projectnota reeds op 24 januari 2006 door de provinciale Audit Commissie werd goedgekeurd. Het gaat niet op om jarenlang te wachten met het aanvatten van de onteigening om dan plots en zonder een bijzondere aanleiding te stellen dat deze hoogdringend is en in toepassing van de wet van 1962 moet gebeuren.

18. De motivering waarop de verwerende partij zich beroept maakt niet voldoende aannemelijk waarom de “onmiddellijke” inbezitneming van het goed door de onteigenende overheid onontbeerlijk is, noch kan dit op een andere manier worden afgeleid uit het administratief dossier. Het bestreden besluit miskent bijgevolg artikel 1 van de wet van 1962.

19. Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken van 9 mei 2012 houdende machtiging tot onteigening van een gedeelte van het goed gelegen te Kinrooi, Breeërsteenweg, nummer 69 ter plaatse genaamd “Janissen Hof”, in zoverre dit het kadastrale perceel sectie C, nr. 433/N (inneming nr. 90) betreft.

2. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van eenendertig januari 2014, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silvan De Clercq,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silvan De Clercq

Johan Lust